

ДЕКЛАРАЦІЯ

підтримки Стрийської кооперативної ініціативи-2011

Як відомо, національний кредитний рух почав відтворюватися на теренах нашої країни у 1992 році. Ініціаторами його відродження з огляду на здобуття Україною статусу незалежної держави стали представники об'єднань кредитних спілок етнічних українців США, Канади та Австралії, які за першої нагоди доклали зусиль для повернення кооперативної ідеї у суспільне та економічне життя відновленої України. Таким чином, сучасні кредитні спілки були покликані стати історичними та духовними правонаступниками традицій кредитної кооперації, що виникла одночасно в обох частинах розділеної України в середині 19-ого століття і діяла на території Східної України до початку 30-х років 20-ого століття, а на території Західної України до 1939 року. Тоді тисячі українських кредитних кооперативів, які працювали в єдності із сільськогосподарською та споживчою кооперацією, були для мільйонів українців не лише способом економічного виживання, але й способом національного самовираження та потужним чинником українського націотворення. Цю ж роль у другій половині 20-го століття кредитні спілки повною мірою відіграли і для українців післявоєнної хвилі еміграції, які за океаном продовжили історію української кредитної кооперації. Очікувалося, що саме такий вплив кредитні спілки матимуть і на процес становлення новітньої Української держави та генерування оновленої Української нації. В усіх сферах - економічного та соціального життя, побудови громадянського суспільства, відновлення історичної пам'яті у нових поколіннях українців, відродження споконвіку притаманного українцям національного менталітету та давніх традицій самоорганізації і взаємодопомоги, духовного відродження самодостатніх людей у вільній країні, де свобода совісті, свобода слова і свобода обирати спосіб життя є священними та недоторканими цінностями. Водночас відроджений кредитний рух є не просто даниною більш, як столітній історії розвитку національної кредитної кооперації, але й став невід'ємною частиною сучасного світового кредитного руху, що на початку 21-го століття представлений у 97 країнах на всіх п'яти континентах та налічує 49000 кредитних спілок із загальним членством понад 184 млн. осіб. Сьогоднішні українські кредитні спілки покликані стати наступною ланкою еволюції у історії українського кредитного руху, гармонійно поєднавши у своїй діяльності загальновізані міжнародні кооперативні принципи та сучасні технології роботи на фінансовому ринку. Давнє гасло українських кооператорів «Свій до свого по своє» мало набути в умовах відродженої України нової якості, не втративши при цьому своєї традиційної суті.

Однак, доводиться констатувати, що зазначені вище цілі за 19 років розвитку кредитних спілок в незалежній Україні були досягнуті лише частково. З одного боку, виникли сотні класичних кредитних спілок, які працюють із належним дотриманням у своїй діяльності кооперативних

принципів в таких сферах, як управління, внутрішній контроль, розкриття інформації, соціально відповідальна ринкова політика, єдність з громадою, суспільне служіння. Саме ці кредитні спілки успішно подолали нещодавню фінансову кризу та продовжують служити своїм членам. Однак, з іншого боку, протягом тривалого часу, починаючи з середини 90-х років минулого століття, виникали і нарощували свою присутність на ринку взаємного кредитування структури, що діяли під назвою кредитних спілок, але не мали нічого спільного з ними по своїй суті. Ці структури діяли як приватні непрозорі бізнес-проекти, які до того ж часто реалізовували ризикову ринкову політику, а подекуди і сумнівні фінансові схеми. Саме вони своєю діяльністю і масовими порушеннями прав своїх членів сприяли формуванню негативного іміджу кредитних спілок в очах широкої громадськості та значною мірою дискредитували саму ідею кооперативної взаємодопомоги. І до цього часу ні держава, ні існуючі професійні організації, ні кооперативна громадськість так і не спромоглися організовано та дієво протистояти такому розвитку подій у національному кредитному русі, що ставить під сумнів перспективи його подальшого розвитку у його первісному та істинному покликанні. Більше того, на певному етапі новітньої кооперативної історії ми перестали не тільки відкрито сповідувати це покликання у повсякденному житті, але й навіть говорити, а часто і думати про нього, прийнявши як доконаний факт співіснування на так званому ринку кредитних спілок двох несумісних ідеологій і систем цінностей. Ми прийняли своєрідну обітницю мовчання та примирення з непримиримим як певний неписаний корпоративний стандарт, переплівшись один з одним в межах одного закону, одного бренду, одних асоціацій.

Але чи могло все відбутися інакше у нашій країні після десятків років тоталітаризму, бездуховності та нищення історичної пам'яті і основоположних традицій? В межах сучасної Української держави ми насправді маємо дві різні країни. В межах одного багатонаціонального українського народу ми маємо дві різні нації. В межах одного національного кредитного руху ми маємо два різних типи кредитних спілок, що обертаються навколо різних сонць у різних галактиках. «Совок» і паростки нової, але генетично споконвічної України співіснують і борються у всіх сферах життєдіяльності українського суспільства. В тому числі і на ниві кредитної кооперації, де колись посіяне пшеничне зерно дало плід стократ, але і терня вродилося нівроку. І межа між ними проходить не по тому, якого етнічного походження кожен з нас, в яку церкву ходить, якою мовою розмовляє, за які політичні сили голосує чи в якому регіоні проживає. Межа проходить по серцю і свідомості кожної людини.

Отож настав час об'єднатися навколо єдиної мети – очищення національного кредитного руху від псевдокооперативних структур та в повному обсязі відновлення первинних засад функціонування кредитних спілок як класичних кредитно-кооперативних спільнот.

Зазначена мета може бути досягнута через відновлення у діяльності нашого кредитного руху нерозривної єдності трьох начал – тіла, душі і духу. Ось уже багато років ми намагаємось побудувати «тіло» - систему кредитної кооперації, що включатиме потужні кредитні спілки, їх професійні об'єднання, фінансову і сервісну інфраструктуру. Тут у нас ще багато роботи як на ниві законодавчої ініціативи, так і у сфері інституційного будівництва. Без завершення цієї праці ми не досягнемо реального успіху і не здобудемо гідної перспективи на майбутнє. Але також час згадати, про призабуту «душу», з якої власне все і починалося на межі романтичних 90-х. Кредитні спілки, як і 150 років тому, є лише одним із проявів життєдіяльності громад і є їх невід'ємною частиною та продовженням в сфері соціально-економічної активності. Громад як самодостатніх та самоврядних територіальних, професійних чи релігійних спільнот, учасники яких живуть спільними цінностями та інтересами. Без громад нема кооперативів, а є лише в кращому випадку кредитні установи кооперативного типу. І чим далі від громад, тим цей тип стає все менш кооперативним. Саме тому одним із очевидних завдань кредитних спілок як класичних кооперативів є плекання і консолідація, а подекуди і творення таких спільнот. Адже якщо світ не приймає ідею, то варто не зраджувати її, а змінити сам світ. І врешті третє, що є насправді першочерговим і засадничим – дух. Дух – це віра і наслідування Христа у всьому і завжди, зокрема, і в служінні членам наших кредитних спілок. Плоди духу – євангелізація ділом і прикладом, освячення професії, громадського служіння, родини і дружби. Без духу тіло і душа мертві, що переконливо доводить новітня історія відродження української кредитної кооперації.

Певно хтось вважатиме, що все зазначене вище є занадто ідеалістичним та не достатньо реальним для сучасного раціонального та матеріального світу. Однак, саме в цьому і полягає істинна суть кооперації, яка у своєму класичному втіленні є поєднанням високих ідеалістичних устремлінь та щоденної прагматичної праці заради їх запровадження у повсякденному житті людей. Як сказав у одній із своїх праць Федір Коваль, “Український кооперативний рух є громадсько-творчим рухом, що опирається на ідеалістичний світогляд, тільки духовність рухає його вгору. А коли основною програмою стають матеріальні егоїстичні вигоди, то вони ведуть до загибелі кооперативного життя.”

Отже сьогодні знову прийшов час повернутися до основ. Колись, у 1992 році, відродження національної кредитної кооперації в Україні, яка щойно здобула свою незалежність, розпочалося із створення першої кредитної спілки у Стрию. Є символічним, що саме зі Стрия розпочинається ініціатива, яка покликана знизу розпочати процес консолідації всіх зацікавлених у подальшому розвитку українського кредитного руху на засадах класичного кооперативного управління, фінансової стабільності та соціальної відповідальності. **Ми заявляємо про свою підтримку Стрийської кооперативної ініціативи та закликаємо всіх небайдужих**

приєднатися до нас, щоби спільними зусиллями продовжити справу, яку заради блага мільйонів українців та завдяки вірі та енергії багатьох було розпочато більш, як 19 років тому. Ця ініціатива не є черговим політичним проектом чи альтернативою професійним об'єднанням кредитних спілок. Це рух людей, поєднаних спільними переконаннями і устремліннями. Рух, що не потребує ні юридичного оформлення, ні глобальних програм, ні домінування окремих вождів. Це самоврядний рух знизу, який потребує лише спільних цінностей, конкретних ідей та практичних дій.

Наші мрії про кращу країну і кращу долю для нашого народу варті того, щоби за них боротися! Навіть якщо для того, щоби піднятися до зірок, спершу доведеться з Божою допомогою продертися через терня.

Декларацію підтримали учасники першого організаційного засідання у справі відродження національної кредитної кооперації на теренах України, що відбулося у Києві у червні 1992 року:

Ірина Драгомирецька (Україна)

Ольга Завірюха- Свинтух (Канада)

Андрій Оленчик (Україна)

Володимир Пилишенко (США)